

BNBO indsats

Helle Møller Holm

21.06.2022

STØTTET AF
Promilleafgiftsfonden for landbrug

SEGES
INNOVATION

Kort om tilblivelsen af BNBO – en lang fødsel...

- I **2003** nedsatte miljøministeren ”300 m udvalget”, som havde til formål at afklare det faglige grundlag i forhold til, om der var behov for at udvide beskyttelseszonerne omkring vandværkernes indvindingsboringer.
- Folketinget behandlede den 8. juni **2005** et beslutningsforslag vedrørende beskyttelseszoner. Miljøministeren tilkendegav her, at der var behov for, at Miljøstyrelsen udarbejdede nærmere retningslinjer for etableringen af beskyttelseszoner.
- I **2007 kom 2007-vejledningen om BNBO, og BNBO blev hermed indført i dansk miljøregulering.**
- I **2012 og 2013** modtog 37 kommuner statsligt tilskud til selv at beregne BNBO’er omkring de almene vandforsyningsboringer. Hermed blev der udpeget ca. **2.800** BNBO’er.
- For at standardisere BNBO beregningerne overtog staten selv beregningen, og i **2015 – 2016 beregnede staten BNBO’er for de resterende** indvindingsboringer til almene vandforsyninger, som manglede.
- I **2018** fik Miljø og Fødevarerministeren, med en ændring af vandforsyningsloven, hjemmel til at beregne og efterfølgende udpege et BNBO.
- I juni **2020** kom den seneste vejledning om boringsnære beskyttelsesområder (BNBO), som ophæver tidligere vejledninger.
- I januar **2019** vedtog et flertal af Folketingets partier (daværende regering (V, LA, K), DF, R, S og SF) en tillægsaftale til Pesticidstrategi 2017-2021. Tillægsaftalen indeholder bl.a. et mål om at nedbringe risikoen for forurening af grundvandet fra erhvervsmæssig anvendelse af pesticider i BNBO.

Tillægsaftalen og dens indhold

BNBO aftalen udrulles i to faser:

- **I fase 1** er det aftalt, at alle BNBO'er beliggende *på landbrugsjord* samt øvrige arealer, hvor der *anvendes pesticider til erhvervsmæssigt formål* inden udgangen af 2022 skal vurderes i forhold til behovet for yderligere indsats for at reducere risikoen for nedsivning af pesticider. Det er politisk aftalt, at der skal *ydes fuld erstatning* på markedsvilkår finansieret via vandtaksten. Der er lagt op til frivillige aftaler i fase 1 mellem kommune, vandforsyning og lodsejer.

I fase 2 vil der, såfremt kommunerne ikke er nået i mål med at beskytte BNBO'erne mod forurening i fase 1, blive indført et *generelt sprøjteforbud med en kompensationsordning*. De nærmere detaljer udestår.

Hvem er ”partnerne” i BNBO aftalerne?

- Kommunen er myndighed – de laver en risikovurdering af de udpegede områder – er der en trussel her?
- Forsyningen – deres opgave er at levere rent drikkevand.
- Det er forsyningen lodsejer indgår en aftale med.
- Processen er afhængig af, at kommunen har lavet sin risikovurdering før forsyningen kan gå videre...
- Forsyningen er ofte organiseret under DANVA – store vandforsyninger som HOFOR, TREFOR. Og Danske Vandværker, som organiserer de mindre vandforsyninger
- Mange bittesmå vandforsyninger med en bestyrelse uden ”faglige” indsigt.

[bnbo-praesentation.pdf](#) (naturstyrelsen.dk)

Hvordan beregne

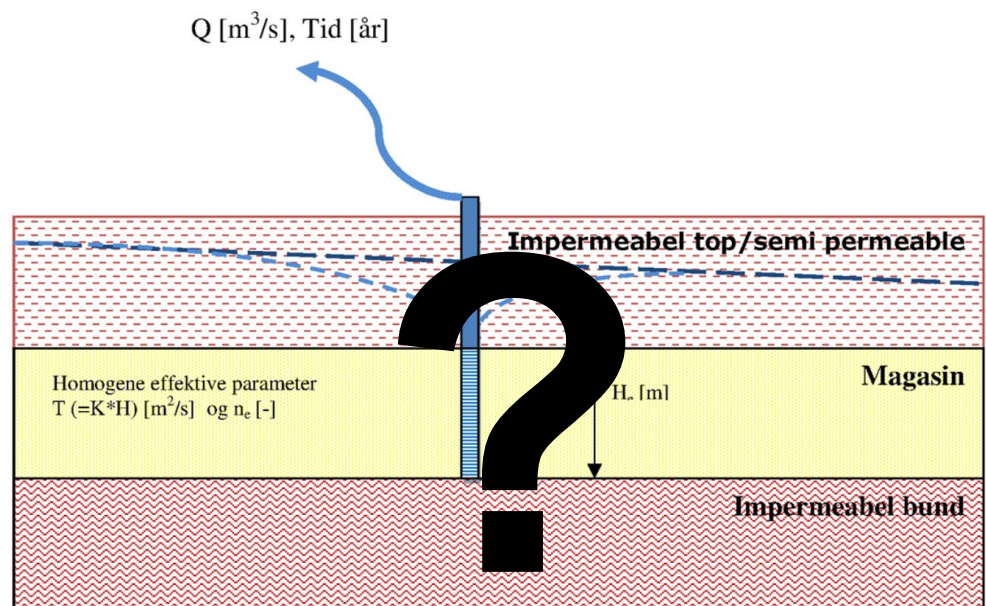
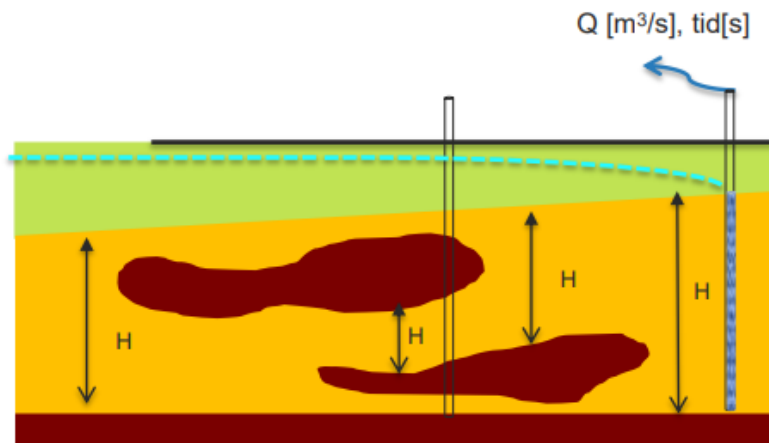
Størrelsen af BNBO areale

- Strømningstiden i magasinet
- Indvindingsmængden (til)
- Effektiv porøsitet, n_e
- Effektiv magasintykkelse

$$Areal = \frac{Q \cdot t}{H_e \cdot n_e}$$

Jo lettere vandet kan bevæge sig i magasinet, jo større bliver arealet.

Sand og grusmagasiner

Geologisk lag	Specifik Ydelse (%)	Effektiv Porøsitet (%)	Anbefalet Effektiv Porøsitet (%)
Ler	1 - 18	30 - 60	40
Moræneler	5 - 30	10 - 20	25
Silt (morænesilt)	5 - 20	35 - 40	40
Sand	10 - 30	25 - 40	30
Grus	15 - 30	20 - 35	27
Sand og grus (usorteret)	10 - 30	15 - 35	25
Kalk - primære (matrix)	0,5 - 5	5 - 30	20
Kalk - sekundære (sprækker)	0,1 - 5	0,1 - 5	--
Opsprækket Kalk (dobbeltporøse)	0,1 - 5	0,1 - 15	5
Sandsten	5 - 15	5 - 30	15

* Specifik ydelse er defineret som den del af porevolumen der kan drænes af tyngdekraft /1/.

Tabel 3. Effektiv porøsitet. Data fra /6/ [BNBO TOOL | Damgaard Innovation](#)

Erstatningsfastsættelse

Erstatningen ved frivillige aftaler - såvel som ved taksation - fastsættes af vejloven. Driftstab medfører værditab på jorden (markedsværdi).

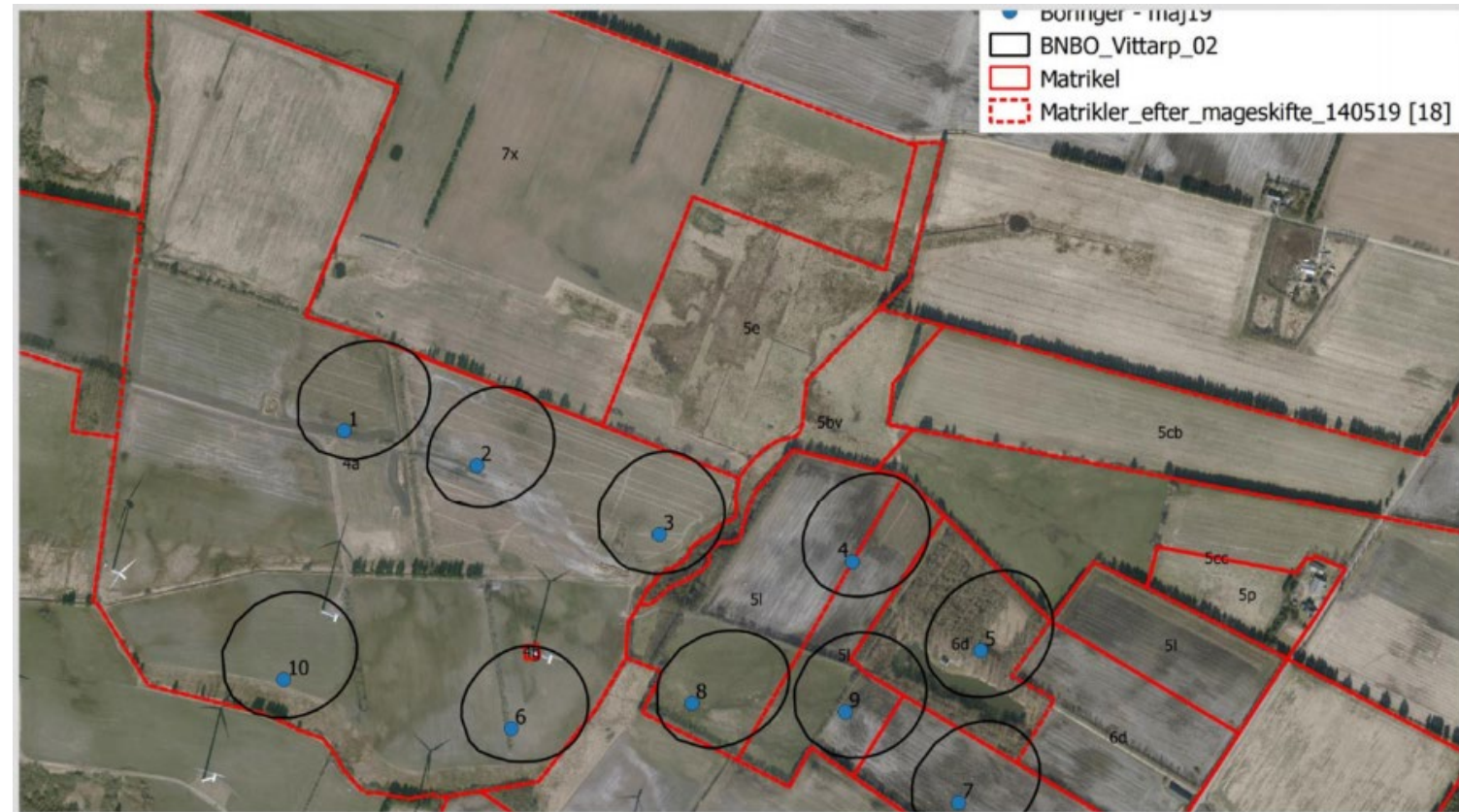
- Der erstattes værdiforringelse af ejendom samt eventuelle ulemper.
- Defigurering – erstatning kan udvides til at gælde på ikke-omfattet jord.
- Ekstension – lodsejer kan kræve ekspropriation, hvis restejendom ikke eller vanskeligt kan anvendes. Uenighed herom afgøres af taksationsmyndighed.
- Erstatningen skal fastsættes på baggrund af en konkret og individuel vurdering.
- Erstatninger kan være skattefrie, hvis der er ekspropriationshjemmel, og myndighed er villig til at ekspropriere.

Elementer der bør indgå ved frivillige aftaler

- Konkret og individuel vurdering, herunder værdisætning af delementer.
- Markedsværdi på jord før / efter restriktion, vurdering af fremtidigt driftstab.
- Omfang og defigurering (til regulær mark).
- Effekt på tilgrænsende områder (f.eks. afdræning).
- Effekt af mistet harmoniareal og evt. staldnær græsning.
- Pant, lån og skat ved erstatninger.
- Tab af fleksibilitet for al fremtid, begrænsninger på areal, sanktioner, langsigtede forhold.

Eksempel på aftale

- Mælkeproduktion med 400 køer
- Grovfoderproduktion med slætgræs, majs og grønhavre til omlægning af græs
- Aftale om pesticidfri dyrkning
 - Slætgræs med 4-5 årlige slet
 - Skræpper bekæmpes mekanisk
 - Plan om solcellepark
 - Måske majs med mekanisk ukrudtsbekæmpelse

93 HA BNBO

VITTARP KILDEFELT MED BNBO OMRÅDERNE

Hvad kan du gøre, hvis du har et BNBO?

- Er der en drikkevandsboring på dine marker? – så er der også et BNBO
- I tvivl? Tjek landmand.dk – brug CVR nr. og se om der er overlap.
- Obs – der sker hele tiden opdateringer af kortet, så landmand.dk er ikke altid fuldt opdateret.

Hvad kan du gøre, hvis du har et BNBO?

- Kontakt din drikkevandsforsyning og kommunen – sig at du gerne vil mødes, så I kan indgå en frivillige aftale.
- Vær proaktiv! Forsyningen vil starter med de ”nemme” sager – dem hvor der er vilje til forhandling.
- Vi har beskrevet processen på landbrugsinfo - https://www.landbrugsinfo.dk/public/2/b/6/grundvand_beslutningstotte_grundvandsbeskyttelse

Beslutninger når et areal er udpeget som BNBO eller indsatsområde

Fold alle ud

1. Er indsatsplaner og BNBO noget jeg skal forholde mig til? +
2. Jeg bliver kontaktet af kommunen eller vandforsyningen +
3. Når min ejendom har BNBO og/eller er omfattet af en indsatsplan +
4. Afklaring af fremtidig arealanvendelse +
5. Forberedelse til processen +
6. Hvad kan lade sig gøre hos mig og hvilke ønsker er vigtige for mig? +
7. Hvordan ønsker du at udvikle din bedrift? +
8. Forhandlingerne +

Hvad kan arealet bruges til?

- Tænk over beliggenhed og bedrift – er der dyr, der kan afgræsse arealet? Er der økologer i nærheden som vil leje jorden? Kan du finde erstatningsjord i nærheden?
- Kamp om arealerne – lokal udvikling, jagt, udtagning til biodiversitetsformål, målsætninger med kvælstof, klimalavbund, mere skovrejsning, klimakreditter – og selvfølgelig lokal producerede fødevarer!

Case på Sjælland.

- 380 ha planteavlsejendom,
- Fire BNBO på ca. 3 ha hver, samlet areal der tages ud er 34 ha.
- Han kontaktede forsyningen mange gange, for at komme i gang med en dialog.
- Den mest højtydende jord der udtages
- Dokumenteret overfor forsyningen med data
- Vil købe erstatningsjord
- I tvivl om, hvad han skal med jorden fremover
- Forsyningen vil gerne hjælpe med at søge midler til skov – det er en af deres dagsordner.

Natur – f.eks. bark

- Defigurering bør undgås af hensyn til drift af arealer uden rådighedsindskrænkning
- Størst chance for at gavne biodiversitet ved placering udtagning af landbrugsareal op til eksisterende naturarealer
- Hvis du gerne vil natur og biodiversitet så kig i vores virkemiddelkatalog
- https://www.landbrugsinfo.dk/-/media/landbrugsinfo/public/f/e/0/virkemiddelkatalog_grundvandsbeskyttelse.pdf

Indgåelse af aftale

- Foreslå at brug skabeloner til aftale- og deklarationstekster som SEGES har lavet sammen med Danske Vandværker og DANVA.
- https://www.landbrugsinfo.dk/public/0/c/e/undvand_hjalp_til_frivillige_aftaler_bnbo

Tillægsaftalen og dens indhold

Denne tekst kender vi

BNBO aftalen udrulles i to faser:

- **I fase 1** er det aftalt, at alle BNBO'er beliggende **på landbrugsjord** samt øvrige arealer, hvor der **anvendes pesticider til erhvervsmæssigt formål** inden udgangen af 2022 skal vurderes i forhold til behovet for yderligere indsats for at reducere risikoen for nedsivning af pesticider. Det er politisk aftalt, at der skal **ydes fuld erstatning** på markedsvilkår finansieret via vandtaksten. Der er lagt op til frivillige aftaler i fase 1 mellem kommune, vandforsyning og lodsejer.

I fase 2 vil der, såfremt kommunerne ikke er nået i mål med at beskytte BNBO'erne mod forurening i fase 1, blive indført et **generelt sprøjteforbud med en kompensationsordning**. De nærmere detaljer udestår.

Denne tekst kender vi ikke